

Jordi Borràs

“Eskuin muturreko gaietan murgildu nintzen jakinik jo-puntutzat hartuko nindutela”

Argazki makina lepoan zintzilik, manifestazio eta protesta sozialak lantoki bilakatu ditu Jordi Borràs (Bartzelona, 1981) argazkilari eta kazetariak. Massana Eskolan ilustrazio ikasketak egitean murgildu zen “nahi gabe” argazkilaritzan eta, orduz geroztik, hainbat hedabidetan egin du lan. Eskuin muturreko mugimenduen zokorik ilunenak azaleratzeko egin duen lanarengatik, mehatxuen helburu ere bilakatu da azken urteotan. Uztailaren 16an, hain zuzen, argazkilari gisa bizitako ikasturterik frenetikoena amaitzear zela, Espainiako Poliziaren inspektore batek eraso egin zion kalean.

Saioa Baleztena

@SaioB

ARGAZKIAK: ORIOL CLAVERA

Ezustekoa pasatuta, zer moduz zaude?

Amorratuta eta oso haserre. Fisikoki hobeto, baina, azken hilabeteetan lan egin ezinik egon naiz saihetsetan jasotako kolpeen ondorioz min handia nuelako. Arnasteko eta lo egiteko arazoak nituen eta ez da xamurra izan.

Ondorio fisikoez harago, nola eragin dizu erasoak?

Uztailekoa ezustekorik eskandalagarriena izan arren, zoritxarrez, ez da lehendabiziko eraso. Urrian, besteak beste, bost urte beteko dira herio meha-

txuak jaso izanagatik lehen salaketa jarri nuenetik. Eta azken bost urte haue- tan, guztira dozena bat salaketa jarri ditut gai berarengatik.

Erasoaren biharamunean jakin zenuen erasotzailea ez zela polizia agente soila, Espainiako Poliziako Informazio Brigada-ko inspektorea baizik.

“Viva Franco, viva España” oihukatu zuen polizia espainolista eta frankista batek, inpunitate osoz eta ondorio- rik gabe eraso egin didala ikusteak am- orratzen nau gehien. Izan ere, lehen aldiz

konturatu naiz eskuin muturreko ma- nifestaldiak jarraituz, nire lana aska- tasunez egiteko zailtasunen gainetik, aurrerantzean kaletik lasai joatea ere ezinezkoa izango zaidala.

Zertan da orain zure auzia?

Salaketa jarri nuen. baina oraingoz ezin dugu ezer berririk aurreratu. Ikastur- tea hastear da eta seguruenik udaz- kenean jakingo dugu zerbait. Prozesu judizialean murgilduta izan den orok badaki bide luzea eta nekagarria izan- go dela.

Oraingoz erasotzailea normaltasunez ari da lanean. Justiziarik egingo al da?

Erne eta kezkatuta nago, erasotzailearen kontrako neurriak hartu ez delako. Batez ere, gertakariak alderantziz gertatu izan balira eta, nik kalez jantzitako polizia agente bati eraso egin banio, biharamunean atxilotuko nindutela badakidalako. Beraz, beste behin berres-ten da lehen mailako eta bigarren mailako herritarrak daudela. Hori horrela, prozesu judizialean ez dut itxaropen handirik. Zaila zait Zuzenbide Estatu honetan sinestea. Baina, noski, bukaeraino borrokatuko naiz justizia egiteko.

Hamabi ordutan zure defentsa ordaintzeko beharrezkoak ziren 12.000 euroak bildu zituen *Solidaritzem-nos! Prou im-punitat!* egitasmoak. Zer deritzozu jaso duzun erantzuna?

Ikaragarria izan da Katalunian azken urteetan loratu den elkartasun sentimendu erraldoia azalean bizitzea. Atzo, adibidez, argitaratu dudana azken libu-

» **“Beldurra sustatu nahi dute baina lortzen ari direna da denok haginak zorroztea”**

rua aurkezteko ekitaldi batera bidean nintzela, Kataluniako herri galdu batetako gasolindegian gelditu nintzen. Hango langileak ezagutu ninduen eta, ni nintzela egiaztatu ondoren, kartera atera zuen eta epaiketarako erresistentzia kutxan parte hartzeko dirua ematen hasi zitzaidan. Tira, hau adibide bat besterik ez da, baina ikaragarria da: egunero daude afari horiak presoan alde, jendeak dirua bidaltzen du epaiketei aurre egiteko. Herritarrak posible dutena eta gehiago egiten ari dira.

Udan lazo horien kontrako eraso faxistak areagotu dira. Zenbateraino dago gizartea beldurtuta?

Beldurra sustatu nahi dute, baina, lortzen ari direna da denok haginak zorroztea. Zalantzarik gabe, independentismoaren kontra jaio diren sektore intransigente horiek kontrako erreakzioa eragiten ari dira eta ondorioz, jendea gero eta harroago ateratzen da kalera. Haien arrakastarik handiena da Estatuak gure borroka maila sinbolikora eramatea.

Baina, borroka sinbolikoa aski al da Kataluniaren askatasun irrika asetzeko?

Inola ere ez. Independentismoak funtsezkoa du orain aurrera egitea, izan ere, epe labur eta ertaineko helbururik ez dugun bitartean, borroka sinbolikoan harrapatuta egongo gara. Zentzu horretan, Quim Torrak pasa den astean marraztu zuen etorkizuneko balizko agertokiak ez du laguntzen. Premiazkoa da zertan hutsegina eta zertan asmatu dugun ikusi eta gure helburua asetzeko estrategia bat diseinatzea.

Zein izan beharko litzateke abiapuntua?

Urriaren 1eko ereduari eustea: erreferenduma egin genuen ideologia askotako herritarrak, elkarren arteko desberdintasunak alde batera utzi, eta helburu beraren alde borrokatu ginelako. Hori izan zen arrakasta. Beraz, aurrerantzean ere, ezinbestekoa izango da jarraera eraikitzailea izatea.

Laster urtea beteko da lehen ordezkariak espexeratu zituztenetik. Zein da normaltasunera itzultzeko gakoa?

Ez dugu normaltasunik berreskuratu. Espainiako Estatuak beharrezko duen guztia egingo du erasotzat hartzen duen ekintza orori aurre egiteko. Beraz, sesesio saiakera bakoitzari eskura dituen baliabide guztiekin erantzungo dio, legezkoa ala legez kanpoko izan. Funtsean, herrialde demokratikoa izango bagina, Eskozian edo Quebecen egin duten erreferenduma egingo genukeen hasiera-hasieratik. Baina ez, hemen galdeketa bat antolatu eta Poliziak biztanleria zibilari eraso egiten dio. Aurrekaririk gabeko basakeria bizi dugu.

Zer behar du independentismoak orain?

Mugimendu independentistak bere gain hartu behar du aurrean etsai boteretsua duela. Historiak erakutsi du Estatu iristen ez den tokietara heldu dela gerra zikina, eta Katalunian berriki berretsita da: eraso informatikoak iruzurrez erabili zituzten erreferenduma eteteko, webguneak itxi zituzten agindu judizialik gabe, irailaren 20an CUPen egoitzan sartzen saiatu ziren agindu judizialik gabe... Beraz, absurdoa da futbol partidu hau jokatzeko, jakinik jokozainak kontrako ekipoaren karneta duela.

Nekerik sumatzen duzu Kataluniako herritarren artean?

Nekea bai, baina, prozesu independentista *souffléa* izango zela espero zutenek ezustekoa hartu dute. Kataluniako gizarte mobilizatuta dago 2009ko irailean Arenys de Munt-en galdeketa abiatu zirenetik eta, bederatzi urte luze hauetan mobilizazioak ez du etenik izan. Egia da udazkena inflexio puntua izan zela, baina emaitzei erreparatu besterik ez da egin behar ikusteko independentismoa gora doala. Ezin dugu ahaztu boto independentista gehiago izan zela

abenduaren 21eko hauteskunde inposatuetan, erreferendumean baino. Bi hilabete luzetan independentismoak %5 egin zuen gora. Hori asko da.

Hauteskundeak antolatuko balira, gora-kada hori mantenduko litzateke?

Noski. Eta ez hori bakarrik, Ciudadansek diputatuak galduko lituzke. Azken hilabeteetan VOXek ordezkatzeko duen eskuin muturrekin lehian ibili izanagatik, bozka eman zien jende askori begiak ireki zaizkie.

Solastu gaitzen zure ogibideaz. Noiz eta nola erabaki zenuen eskuin muturreko mugimenduetan espezializatzea?

Egia esan, ez zen erabaki zehatza izan. Ofizioz ilustratzailea naiz eta, nahi gabe, egun batean konturatu nintzen nire ogibidea hau zela. Ez da lan erraza, fotokazetaritza gaizki ikusia dago ekonomikoan. Niretzat errentagarriagoa litzateke ezkontzetan argazkiak egitea, lan hori egiten duten argazkilariekiko errespetu osoz, baina horrek ez nau betetzen. Argazkilaritza ulertzen dut gizarte aldatzeko lanabes bezala.

Ibilbide luze horretan jaso dituzun mehatxu eta erasoen gainetik, non dago adierazpen askatasunaren bermea?

Eskuin muturreko gaietan murgildu nintzen jakinik konplexua izango zela, eta jo-puntutzat hartuko nindutela. Horrek ez du esan nahi, berez, adierazpen askatasuna zaintzen ei duen herrialde honetan, arazoak izatea, zeinekin eta konstituzionalista omen diren horiekin lan egitean. Baina, hein batean hori da ordaindu beharreko prezioa. Iaz bizpahiru ekitaldiko argazkiak egin nituen. Adibidez, horietako batean, sei orduz egon behar izan nuen etxebizitza bateko leihotik lan egiten, kalera ezin nintzelako jaitsi, eta beste bietan salaketa pare bat jarri behar izan nuen jasotako erasoengatik.

Kazetaritza eta argazkilaritza ezinbestekoak dira errelatoaren eraikuntzan. Zer deritzozu hedabideek Kataluniako prozesuaz egin duten kontakizunaz?

Desberdintasun handia egon da Espainiako eta Kataluniako irrati eta telebista publikoen artean. Batzuen eta besteen mahai-inguruei erreparatu besterik ez da egin behar. TV3n, adibidez, independentistak, federalistak eta espainolista

setatsuak agertzen dira eztabaidetan. TVE1 jarrita, aldiz, kolore guztietako espainolstek parte hartzen dute, baina hori bai, sekula ez duzu independentistarik ikusiko. Zentzu horretan, datuek erakusten dute erabat faltsua dela Espainian TV3ri egotzi nahi izan dioten aniztasun gabezia. Baina tira, urtarrilean ikusi nuenean, orduko Espainiako presidente Mariano Rajoyk Espainiako hedabideen lana txalotu zuela, ikaratu nintzen.

Kataluniako hedabideek neutralki jorratu dute gaia, zure ustez?

Seguruenik, bertako hedabideek ere gabeziaren bat izango dute ikuspegi kritikoari dagokionez, noski. Baina informazioaren hedapenari dagokionez, ez dago alderik. Espainiako hedabideak etengabe ari dira, polizia indarren babesari esker, gezurrak publikatzen eta gertakariak isilarazten. Lotsagarria da. Gainera, sintomatikoa iruditzen zait sortu nahi duten kontakizuna: independentismoan sekula egon ez den indarkeria eta banaketa soziala irudikatu nahi dituzte. Aldiz, gu gara indarkeria eta errepresioa sufritzen ditugunak, Estatuko egiturek erabat isilarazi, erdeinatu eta zigortzen gaituzten bitartean.

Kataluniak aurrekaririk gabeko egunak bizitu ditu eta zuk *Dies que duraràn anys* liburuan bildu dituzu.

Bai, horregatik, seguruenik, liburuak sekulako arrakasta izan du. Katalanez dagoeneko seigarren edizioa argitaratu dugu eta gazteleraz eta ingelesez edizio bana. Lan gehien egin dudana ikasturtea izan dela. Normalean urteko 60.000 argazki ateratzen ditut. Bada, iaz 140.000 egin nituen. Egutero zen historikoa eta historikoa. Hiru edo lau hitzordu zeuden eguneko.

Quim Torra presidentek ale bat oparitu zion Felipe VI erregeari.

Interesgarria izan zen, batez ere, dedikatze aukera eman zidatelako. Ez pentsa, presio handia sumatu nuen, baina erabaki nuen onena zela aukera hori erabiltzea urriaren 1ean sufritutakoa eta Kataluniak duen askatasun irrika helarazteko. Oker ez banaiz, erregeari ematen zaizkion liburu denak bezala, nazio-ondasunetan egongo da nirea... [irri eginez amaitu du]. ■